

Słowo wstępne

Realizacja publicznego transportu zbiorowego, zwłaszcza w wymiarze lokalnym, jest jednym z najważniejszych zadań z zakresu gospodarki komunalnej wykonywanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Transport zbiorowy stanowi alternatywę dla nieefektywnej komunikacji indywidualnej, stwarzając możliwość bardziej efektywnego wykorzystania dostępnych środków, w tym również środków transportowych, dróg publicznych i innych elementów, pozwalając na bardziej racjonalne korzystanie ze środowiska naturalnego, m.in. redukcję konsumpcji paliw, ograniczenie emisji spalin, hałasu itd. Możliwość sprawnego przemieszczania się mieszkańców stanowi o jakości ich życia, skracaniu czasu niezbędnego na dotarcie do miejsc zatrudnienia, kształcenia się, a także wypoczynku i w innych celach. Zagadnienie to jest zatem wielowątkowe o dużej doniosłości, co zostało dostrzeżone zarówno przez prawodawcę na szczeblu wspólnotowym, jak i krajowym¹.

Potrzeby w zakresie transportu zbiorowego występują na wszystkich szczeblach sprawowania administracji terenowej w państwie. Stąd też zadania w tym obszarze powierzono zarówno jednostkom stopnia lokalnego, jak i regionalnego, to jest powiatom, województwom, a przede wszystkim gminom. Sprawą naturalną jest, że potrzeby w zakresie transportu zbiorowego z różnych przyczyn nie dają się sztywno zamknąć w granicach jednostek samorządowych. Konieczne wydaje się zatem zapewnienie jednostkom samorządu terytorialnego możliwości współdziałania w różnych formach, w celu efektywnego zaspokajania tych potrzeb i to współdziałania zarówno

¹ Zob. w szczególności: rozporządzenie (WE) nr 1370/07 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70; ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym; ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe; ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym; ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym; ustawa z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego.

między jednostkami tego samego stopnia (współdziałanie w układzie horyzontalnym), jak i między jednostkami różnych stopni podziału terytorialnego (współdziałanie w układzie wertykalnym).

Zamysłem Autorów opracowania było podjęcie próby zaprezentowania badań dotyczących regulacji prawnych w zakresie transportu publicznego, w szczególności organizowanego przez jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu lokalnym. Olbrzymi zakres oraz różnorodność problemów prawnych występujących w tym zakresie przemawia za dokonaniem ograniczenia zainteresowań tylko do wybranych zagadnień. Z założenia Autorzy opracowania skoncentrowali się na problemach związanych z potrzebą, a niekiedy nawet koniecznością podejmowania przez jednostki samorządu terytorialnego działań wspólnych w tym zakresie.

Pierwsza część opracowania została poświęcona właśnie tej problematyce. W jej ramach uwzględniono niektóre aspekty wspólnej realizacji zadań przez gminę, powiaty, jak i województwa samorządowe. Jedną z coraz chętniej stosowanych form współpracy jednostek samorządu terytorialnego jest tworzenie związków celowych z zakresu lokalnego transportu zbiorowego. Temu zagadnieniu poświęcono ostatni rozdział części pierwszej opracowania, w którym podjęto próbę scharakteryzowania rozwiązań przyjmowanych w tym zakresie w jednym z wybranych krajów RFN – Nadrenii-Palatinacie oraz w Polsce.

W części drugiej opracowania zaprezentowano rezultaty badań wybranych zagadnień szczegółowych dotyczących transportu publicznego. W jej ramach skoncentrowano się zwłaszcza na problemach związanych z trudnościami interpretacyjnymi znowelizowanych przepisów ustawy o transporcie zbiorowym. Jednym z bardziej kontrowersyjnych zagadnień w tym obszarze są opłaty za korzystanie z przystanków komunikacyjnych oraz dworców, a także problemy związane z interpretacją przepisów przejściowych zawartych w ustawie o publicznym transporcie zbiorowym. Zagadnieniem szczegółowym, któremu poświęcono jeden z rozdziałów części drugiej, jest również dostęp do informacji publicznej w zakresie, w jakim informacje te dotyczą organizacji i sposobu wykonywania publicznego transportu zbiorowego.

Zaprezentowane opracowanie z założenia nie stanowi zatem zbioru opracowań mających w sposób wyczerpujący przedstawić całość zagadnień z zakresu publicznego transportu zbiorowego. Stwierdzić jednak można, że wiele z poruszonych zagadnień ocenić można jako jedne z trudniejszych i bardziej doniosłych w świetle całości regulacji dotyczących analizowanej materii.

*Krystian Ziemiński
Adrian Misiejko*